

OORDEEL NIET *Naar de zonzijde kijken*

,Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt (Mat. 7, 1). De naastenliefde begint in het denken; veel tekortkomingen in naastenliefde hebben hun diepste wortel in ons oordeel. Wij waarderen de anderen niet genoeg, wij houden niet genoeg rekening met hun goede eigenschappen, wij zijn te weinig geneigd hun handelingen in een gunstig licht te zien. Waarom? Omdat wij de naaste bijna altijd naar zijn gebreken beoordelen, bijzonder naar die welke onze gevoeligheid prikkelen, naar die welke tegen onze eigen manier van zien en handelen indruisen, terwijl wij aan zijn goede kanten weinig of geen aandacht schenken.

Het is erg verkeerd, mensen en dingen vanuit een negatief standpunt te beoordelen; het is verkeerd en onlogisch vermits het negatieve toch maar als gebrek aan iets positiefs, aan iets goeds bestaat: de scheur in een kleed kan er maar zijn omdat het kleed er is. Wanneer wij ons met het hekelen van de negatieve kanten van een persoon of van een groep mensen inlaten, dan doen wij afbrekend werk. Afbrekend tegenover onze eigen deugd en tegenover het welzijn van de naaste. Om opbouwend werk te verrichten moeten wij integendeel verder zien dan de gebreken, en de goede eigenschappen, die toch bij iedereen te vinden zijn, weten tot waarde te brengen.

Zijn wij trouwens niet zelf met veel gebreken behept, en soms veel ergere dan die van de naaste? ,Waarom kijkt gij naar de splinter in het oog van uw broeder en merkt gij de balk niet op in uw eigen oog?' (Mat. 7, 3). Laat ons dit woord van Christus ernstig overwegen want, al willen wij heilig worden, toch kan er vaak in ons hart nog iets van die verfoeilijke kritiekgeest blijven nestelen, die twee verschillende maatstaven aanlegt wanneer het nu eens om onze gebreken en dan weer om die van anderen gaat. Hoe zullen wij niet in naastenliefde en zelfvolmaking vorderen wanneer wij, alvorens de gebreken van anderen te beoordelen, onderzoeken en nagaan of dezelfde of misschien ergere, niet in ons voorhanden zijn en trachten onszelf te verbeteren! De H. Teresia van Jezus zei tot haar zusters: ,Wanneer gij een gebrek in uw zusters ontdekt... moet gij u inspannen om zo volmaakt mogelijk de tegenovergestelde deugd te beoefenen' Dit is juist een van de beste manieren om anderen te helpen zichzelf te beteren.

Alleen God oordeelt wijs

Het oordeel is God alleen voorbehouden. Want God alleen doorgrondt de harten, kent de inzichten en de drijfveren die ons doen handelen: ,de mens ziet het uiterlijk, de Heer ziet het hart' (1 Kor. 16, 7). Wie oordeelt - en het niet van ambtswege moet doen, zoals de oversten - eigent zich dus in een zekere zin Gods recht toe en stelt zich in Gods plaats. Zich tot rechter van zijn broeders aanstellen is altijd een daad van trots tegenover God en tegenover de naaste. Bovendien stellen wij ons bij het gemakkelijk oordelen van anderen, aan het gevaar van grove vergissingen bloot omdat

wij de inzichten van de anderen niet kennen en dus niet over voldoende gegevens beschikken om een rechtvaardig oordeel uit te spreken.

Wij zijn natuurlijk niet verplicht een uiteraard boze daad goed te noemen; toch moeten wij altijd de inzichten van de dader kunnen verontschuldigen en ze niet zonder meer aan boze wil toeschrijven. ‚Indien de daden van de naaste honderd aspecten hebben, moeten wij ze langs de beste zijde beschouwen; en indien de daad dan nog laakbaar is, dan moeten wij tenminste het inzicht verontschuldigen'.

Ook ik schiet inderdaad elke dag in veel tekort, ook ik lijd aan zoveel gebreken, maar dit betekent toch niet dat alles van boze wil afhangt. Veelal zijn mijn fouten te wijten aan onoplettendheid, aan zwakheid. En mits ik deze zwakheden maar verfoei, wil de Heer dat ik steeds verder volle vertrouwen in zijn liefde stel en blijft Hij me beminnen. Het gaat met mij als met de anderen. Ik heb dus geenszins het recht, aan de goede wil van de naaste te twijfelen alleen omdat ik hem tekortkomingen zie begaan. Evenmin heb ik het recht, daarom mijn goedgunstigheid en mijn waardering voor hem te verminderen. Want de persoon die ik zo laak, verfoeit en betreurt misschien reeds zijn gebreken in zijn hart misschien meer dan ik de mijne verfoei en betreur. De Heer heeft hem reeds vergiffenis geschonken en heeft hem nog altijd lief: zou ik dan strenger durven zijn dan de Heer? Laat mij liever gedenken dat God dan even streng tegenover mij zal optreden, want Jezus heeft gezegd: ‚Met het oordeel dat gij velst, zult gij geoordeeld worden en de maat die gij gebruikt, zal men ook voor u gebruiken' (Mat. 7, 2).

Het goede inzicht loven

‚Gij zijt het, Jezus, die over mij oordeelt! Om uw oordeel gunstig te doen uitvallen, of liever nog om in het geheel niet geoordeeld te worden, wil ik er altijd liefdevolle gedachten op nahouden, want Gij hebt gezegd: ‚oordeelt niet, en ge zult niet geoordeeld worden'. Daarom, als het zal gebeuren dat ik iemand iets zie doen wat mij onvolmaakt schijnt zal ik hem onmiddellijk weten te verontschuldigen en hem de goede bedoelingen toeschrijven, die hij ongetwijfeld heeft.

O Jezus, Gij doet me begrijpen dat de voornaamste volle aflaat die iedereen kan winnen zonder de gewone voorwaarden de aflaat is van de liefde, die de menigte van de zonden bedekt'.

‚Leer me, Heer, de naaste niet te oordelen om welke tekortkoming ook die ik hem zie begaan; en indien ik hem zie zondigen, verleen mij de genade, de verborgen onzichtbare bedoeling ervan als verontschuldiging aan te voeren. En zelfs als die bedoeling duidelijk boosaardig is, verleen mij de genade, de naaste te verontschuldigen om de verleiding en de bekoring waar toch geen mens van gespaard blijft' (H. M. Magdalena di Pazzi).

‚Help mij, Heer, bij de naaste niets anders te zien dan zijn deugden en goede werken. Help mij, andermans gebreken door de beschouwing van mijn eigen grote zonden af te dekken. Aldus zult Gij mij geleidelijk tot een

zo stevige deugd brengen, dat ik, de anderen steeds voor beter houd dan mijzelf. Maar om dit te bereiken is mij uw hulp onontbeerlijk: zonder U zal mijn streven helemaal nutteloos zijn. Daarom smee ik U, zelf die deugd in mij te vestigen'.